

ΟΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΣΥΝΤΑΚΤΕΣ: Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ, ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ, ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ,
ΚΙΜΩΝ Ι. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ, ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ.

ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ "ΤΥΠΟΣ."

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 3

ΧΡΟΝΙΑ 12'

ΑΡΙΘ. 680 (ΦΥΛ. 16)

Σάββατο, 18 'Απριλίου 1920

ΛΑΧΕΙΟΦΟΡΟΝ ΔΑΝΕΙΟΝ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΡΑΧ. 300.000.000

ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑΝ ΕΓΓΡΑΦΗΝ: 8-25 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1920

ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΛΕΙΑ ΤΩΝ ΟΜΟΛΟΓΙΩΝ ΔΡΑΧ. ΔΙΑΚΟΣΙΑΙ (200)

ΠΛΗΡΩΜΗ ΤΩΝ ΟΜΟΛΟΓΙΩΝ:

Δραχμαί 100 επί τη έγγραφη
» 50 μέχρι 31 Μαΐου
» 45 » 30 Ιουλίου

Έν ὄλφ 195

ΕΤΗΣΙΟΣ ΤΟΚΟΣ ΚΑΤΑ ΟΜΟΛΟΓΙΑΝ ΔΡΑΧ. ΔΕΚΑ (10)

(* Ο τόκος Α' εξαμηνίας προπληρώνεται επί τη καταβολή της Γ' δόσεως τοῦ τμήματος)

ΔΩΡΟΝ ΕΦ' ΑΠΑΣ ΚΑΤΑ ΟΜΟΛΟΓΙΑΝ ΔΡΑΧ. ΕΚΑΤΟΝ (100)

(Τὸ δῶρον πληρώνεται ἅμα τῇ πληρώσει εἰς τὸ ἄρτιον τῆς ὁμολογίας,
ἐξοφλουμένης ἀντὶ δραχ. 300).

ΜΕΓΑ ΛΑΧΕΙΟΝ ΤΟΥ ΔΑΝΕΙΟΥ ΤΕΣΣΑΡΕΣ ΚΛΗΡΩΣΕΙΣ ΕΤΗΣΙΩΣ

(25 Νοεμβρίου--25 Φεβρουαρίου--25 Μαΐου--25 Αὐγούστου)

ΚΕΡΔΗ ΚΑΤΑ ΛΑΧΝΟΝ:

10.000-25.000-100.000-200.000-1.000.000

ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ - ΑΣΦΑΛΕΙΑΙ:

ΤΑ ΠΛΕΘΝΑΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΥΠΕΓΓΥΩΝ ΠΡΟΣΩΔΩΝ
ΑΙ ΑΠΘΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ ΤΟΥ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

ΕΙΔΙΚΑ ΠΡΟΝΟΜΙΑ:

ΑΠΑΛΛΑΓΗ ΑΠΘ ΤΟΥ ΦΘΡΟΥ ΤΟΥ ΕΙΣΘΔΗΜΑΤΟΣ

ΚΑΙ ΤΩΝ ΤΕΛΩΝ ΤΟΥ ΧΑΡΤΘΣΗΜΘΥ

★ ΤΙ ΓΡΑΦΟΥΝ ΟΙ ΑΛΛΟΙ ★

"ΠΛΑΪ" ΣΤΗΝ ΑΓΑΠΗ..

Ένα καινούριο έργο σε μικρή έκδοσούλα, χαρτομένη, καλοτυπωμένη και ικανοποιητική στη θέα μ'ας ήρθε στα χέρια μας. Είναι ένα καινούριο έργο του κ. Ταγκόπουλου, με τίτλο «ΠλαΪ στην Αγάπη». Αιταιρείται σε τέσσερα μέρη με τὰ ὀνόματα τῶν τέσσερων ἐποχῶν τοῦ χρόνου. Ένα εἶδος νουβέλλας γλυκειᾶς, ὁμορφογραμμμένης, καλοχτενισμένης, στολισμένης με ὄλο τὸ λούσο τῆς γλώσσας, τοῦ ὕφους, τῆς δέσης. Ὁ συγγραφέας τῶν «Αἰνσιδών» ποτέ του δὲν ἔμνησε τὸν ἔρωτα με τόση θέρμη, με τόση λαχτάρα, με τόση πίστη ἱερῇ καὶ μεγαλόπρεπη καὶ εὐγενικῇ. Φτάνει ὡς τὸ σημεῖο νὰ μᾶς ξανοίγεται στὰ μάτια ἕνας καινούριος Ταγκόπουλος, ἄγνωστος ὡς τώρα σὲνα τέτιο εἶδος λυρισμοῦ, ποὺ πρέπει νὰν τὰ καλοτρέψωμε γιὰ νὰ καταλάβωμε πὼς εἶναι ὁ ἴδιος ἐκεῖνος με τὴν εἰκόνα του πῶχει γιὰ προμετώπι τὸ καινούριο του ἔργο.

Κι' ἄστερα τί τέχνη στὸ πλέξιμο· τί φυσικότης στὴ διήγησή του. Λίγοι στίχοι ριγμένοι ἐδῶ κι' ἐκεῖ μέσ' στὸ ἔργο κι' ὅμως τὸ κάνουν ὄλο νὰ φαντάξῃ σὰν ἕνα ποίημα ἐρωτόπαθο κι' εὐγενικό. Ὑστερα ἀπὸ τόσα χρόνια! (τριάντα, ἴσως καὶ τριανταπέντε ἀκόμα) ὁ Ταγκόπουλος ξετιλίγεται σὲ μιὰν ἀράνταστη θέρμη νιάτων, σὲ μιὰν ἐφηβίλα ντροπαλῆ κι' ἀγνή καὶ λεπτεπίλεπτη. Φτάνει ἴσαμε τὸ σημεῖο νὰ σοῦ ξεδιπλώῃ τὸν ἔρωτα σὰν ὄνειρο. Κι' ὅταν ἐκεῖνος τῆς λέει:

...Γι' ἀδερφό σου πάρε με, ὄχι γι' ἄντρα σου... γιὰ πατέρα σου, γιὰ φίλο σου γκαρδιακά... Καὶ μήπως δὲν εἶμαι;...

— Εἶσαι ὄλος ὁ κόσμος γιὰ μένα... ὄλος ὁ κόσμος πιά! » τοῦ ἀπαντᾷ ἐκείνη.

Ὡρισμένως μένα φόρεμα λυρισμοῦ ὑπερτάτου δὲ μᾶς δείχτηκε ποτέ ὁ κ. Ταγκόπουλος, ἤρεμος καὶ ἀπαλὸς εἰς ἕνα βαθμὸ ἰδεώδη νεανικώτατο, ντροπαλότατο. Δὲν ἀρκεῖται σαῦτὸ ὅσο κι' ἂν κρατιέται καὶ στὰ τέσσερα μέρη τοῦ ἔργου του. Δὲν ἀφήνει τὴ λεπτὴ εἰρωνεία ποὺ τόσο εὐστροφὰ τὴ μεταχειρίζεται σὲ κάθε συγκλόνισμα ὀρθολογισμοῦ. Γιὰ τοὺς θαυμαστές του ὁ Ταγκόπουλος ἐγκαινίασε ἕνα καινούριο εἶδος ποὺ ἐπέτυχε τόσο, ἴσως καὶ περισσό-

τερο, ἀπὸ τὰλλα. Γιὰτὶ ὁ Ταγκόπουλος δὲν εἶνε μόνον ποιητὴς γιὰ πεζογράφος γιὰ συγγραφέας λυρικός ἢ δραματικός· εἶναι καὶ δάσκαλος τόσο μεγάλος κάτω ἀπὸ τὴν ἀράδες τῶν ἔργων του, ὅσο μεγάλος ὑπῆρξε καὶ με τὸ «Νουμᾶ» του. Καὶ ποιὸς δὲν χρωστάει τὸ πρῶτο του θετικὸ φιλολογικὸ ζήτημα στὸ «Νουμᾶ»; Κι' ὁ «Νουμᾶς» μήπως δὲν εἶναι ὁ Ταγκόπουλος, ὁ ἴδιος ποὺ ξεδιπλώνεται φ'ωτεινὸς καὶ διδαχτικός μέσ' στὰ τόσα ἔργα του;

Περιοδ. «ΝΕΑ ΖΩΗ» Σμύρνης.

ΑΔΕΛΦΟΙ ΣΑΡΑΝΤΗ

ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ,

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ, ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

(ΑΜΠΤ ΧΑΝ) 2, RECTOR Street

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΕΞΑΓΩΓΗ

ΑΓΟΡΑ ΚΑΙ ΠΩΛΗΣΙΣ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ

ΔΙΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΝ ΤΡΙΤΩΝ

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΙ

ΓΕΝΙΚΟΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΑΝΑΤΟΛΗΝ

ΤΟΥ ΜΕΓΙΣΤΟΥ ΚΑΝΑΔΙΚΟΥ ΟΙΚΟΥ ΛΑΕΥΡΩΝ

The Hedley Shaw Milling Co^ltd

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ν. ΒΡΑΝΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΕΥΣ & ΕΞΑΓΩΓΕΥΣ

ΕΝ ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Διεύθυνσις: GEORGE VRANAS

49—51—57, Greenwich St. & 16 Trinity Place

NEW YORK, City, U. S. A.

ΠΛΑΣΜΟΚΤΟΝΟΝ PLASMOCTON ●●

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Κ. Κ. ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ

Παρακαλούμε τοὺς κ. κ. Συνδρομητὰς τοῦ Νουμᾶ ποὺ ἀμέλησαν νὰ στείλουν ἴσαμε σήμερα τὴ συνδρομὴ τους, νὰ σκεφθοῦν τὴν καθημερινὴ καὶ ὑπερβολικὴ αὐξηση τῆς τιμῆς τοῦ χαρτιοῦ καὶ τῶν ἐργατικῶν καὶ νὰ μᾶς στείλουν τὴ συνδρομὴ τους, γιὰ νὰ βγαίῃ τὸ φύλλο ταχτικὰ καὶ με λιγώτερες ὀπωσδήποτε ζημιές.

Ἑταιρεία «ΤΥΠΟΣ»

Κ. Ι. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ ΚΑΙ ΣΙΑ

Ὁδὸς Σοφοκλέους 3.— Ἀθήναι

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΖ'

Σάββατο Ἀθήνα, 18 Ἀπριλίου 1920

ΑΡΙΘ. 680

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Α. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ: Βλάσης Γαβριηλίδης.
ΑΓΓΕΛΟΣ ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ: Ὁ βόγγος σου. — Ἐπιτάφιο.
ΣΩΤΗΡΗΣ ΣΚΙΠΗΣ: Σοφία.
ΜΙΧ. ΘΕΡΒΙΛΗΤΗΣ — Κ. ΚΥΡΟΠΟΥΛΟΣ: Ὁ Δόν Κιχότης (συνέχεια).
Ο ΝΟΥΜΑΣ,: Φαινόμενα καὶ πράγματα.

Γ. ΒΡΜΩΝΗΥΜΟΣ: Ἐπιστημονική ἑταιρεία Πελαγονίων Μελετών.
Ν. ΦΙΑΝΗΤΑΣ: Γενής.
Γ. Σ. ΔΟΥΡΑΣ: Thomson.
Σ. ΠΟΡΦΗΣ: Ἡ ἀγάπη μου.
Τ.: Μιά προφητεία.
ΑΠΟ ΒΑΘΜΑΔΑ ΣΕ ΒΑΘΜΑΔΑ: Σένη φιλολογία. — Χωρίς γραμματισμό.

ΒΛΑΣΗΣ ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ

Ὅταν τὸν Αὐγουστο τοῦ 1878 ὁ Βλάσης Γαβριηλίδης, κληρονομημένος ἀπὸ τὴν Τουρκικὴν Κυβέρνηση, ἔφυγε κρυφὰ ἀπὸ τὴν Πόλη καὶ ἦρθε δὴ σὴν Ἀθήνα καὶ ἔβγαλε μαζί με τὸν Κλεάνθη Τριαντάφυλλο, ὁμοίότηχό του, φυγάδα καὶ αὐτὸν, τὴν κυριολεκτικὰ ριζοσπαστικὴ ἐφημερίδα «Ραμπλαγᾶς», πὸν τὸ πρῶτο ἀρθρο τῆς, τὸ προγραμματικὸ, «Διατὶ Ραμπλαγᾶς», γραμμένο με ἀσυνήθιστη γιὰ τότε ὀρμὴ καὶ ἐλευθεροστομία ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸ Γαβριηλίδη, τοὺς ἔστειλε καὶ τοὺς δυνὸ στὴ φυλακὴ, ὅταν λοιπὸν ὁ Γραβριηλίδης ἄρχισε νὰ δημοσιογραφεῖ ἐδῶ, ὄχι μόνον ὁ Ἑλληνικὸς τύπος καὶ ἡ Ἑλληνικὴ φιλολογία, ἀλλὰ γενικώτατα ἡ Ἑλληνικὴ ζωὴ εἶχε ἄλλην ὄψη, πολὺ ἀλλιώτικη ἀπὸ τὴ σημερινή. Ὅλα καὶ ὄλοι ἀκολουθήσανε τυφλὰ ἓνα ὁρὸμο καθορισμένο, μιὰ ρουτίνα, ὄλοι καὶ ὄλα κινιόντουσαν καὶ ζοῦσαν σ' ἓνα χώρο στενόχωρο, μαντρωμένο καὶ ἀνάσαιναν δύσκολα καὶ ἀσφυχιούσαν.

Ὁ κακοχωνεμένος καὶ παραμορφωμένος, μπορεῖ νὰ πει κανεὶς, Βυρωνισμὸς, πὸν στὴν ποίηση τὸν ἀντιπροσώπευε ὁ Παράσχος, εἶτανε σκορπισμένοι ὄλοῦθε. Μ' αὐτὸν ἐζοῦσαν τότε, μ' αὐτὸν πολιτευόντουσαν, μ' αὐτὸν ἀγαπούσαν καὶ μ' αὐτὸν μαραινόντουσαν οἱ νέοι καὶ οἱ μεσόκοποι τῆς ἐποχῆς.

Καὶ τοὺς ἄρεος αὐτὴ ἡ τάχα ζωὴ ἢ χιλιόμονυχλιασμένη, καὶ δὲ λαχταροῦσαν ἄλλη, γιὰτὶ ἄλλη δὲν ἔξερανε, οὔτε τὸ φανταζόντουσαν πᾶν πὸς ὑπάρχει ἄλλη.

Καὶ ἦρθε ὁ Γαβριηλίδης ὀρηκτικὸς, βίαιος, γεμάτος ζωὴ καὶ νύια, με δύναμη, με ὄνειρα καὶ με ἰδανικὰ ἐνὸς δημοσιογράφου, καὶ σήκωσε

τὸ κοφτερό του τὸ πελᾶκι καὶ ἀρχίησε νὰ χτυπάει δεξὰ ζερβά, νὰ ρίχνει μάντρες, νὰ σωριάζει καταγὶς τοίχους ἐτοιμόρροπους, νὰ ξεριζώνει πρόληψες, νὰ πατάει τενεκεδένιες ἀξίες, νὰ ἰψώνει εἰδῶλα καινούρια, καὶ νὰ φέρνει τὴν Ἑλληνικὴ σκέψη καὶ τὴν Ἑλληνικὴ ζωὴ ἀπὸ τὰ κατώγια τὰ ἀνήλιαγα στὸν ἀνοιχτὸν ἀέρα, στὸν ἥλιο, στὸ φῶς.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὸς μερικὲς φορὲς μαζί με τὰ σάπια, πᾶνου στὴν ὀρμὴ του, χτυποῦσε καὶ τὰ γερά, μὰ ὑπάρχανε καὶ ὑπάρχουνε τόσο λίγα γερά στὸν τόπο μας πὸν δύσκολο, δυσκολώτατο, νὰ κάνει κανεὶς τὴν ἐπιλογή.

Αὐτὸς εἶναι ὁ ρόλος του. Ρόλος, εἶπαμε, ἐνὸς δημοσιογράφου.

Ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά αὐτὸς, καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη ὁ σύντροφός του Κλεάνθη Τριαντάφυλλος, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἀποσπᾶσθηκε ὄστερ' ἀπὸ δυνὸ χρόνια, καὶ ἔβγαλε τὸ «Μὴ χάνεσαι» πὸν κατόπι ξετυλίχθηκε στὴν «Ἀκρόπολη», αὐτοὶ οἱ δυνὸ τους εἶναι οἱ πρωτεργάτες τῆς φιλολογικῆς καὶ κοινωνικῆς ἐπανάστασης πὸν οἰγὰ οἰγὰ καὶ ἀθύροβα μὰ σταθερὰ προχωρώντας ἔγινε στὸν τόπο μας.

Ὁ Κλεάνθη ἀπόμεινε με τὸ «Ραμπλαγᾶ», ποιητῆς, δημοκράτης, ὄνειροπόλος καὶ λίγο πὸν ὀδοπιστής. Ὁ Γαβριηλίδης δυνὸς με τὸ «Μὴ χάνεσαι» καὶ ὄστερα με τὴν «Ἀκρόπολη» ἀπλώθηκε περισσότερο, ἔδωσε γενικότητα στὸν ἀγῶνα του.

Φιλοδόξησε νὰ γίνε ἀναμορφωτῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ τύπου, γὰν τοῦ δώσει εὐρωπαϊκότητα, ἀμερικανισμὸ—καὶ τὰ κατάφερε, Φιλοδό-

ξησε νάναμορφώσει τὴν Ἑλληνικὴ κοινωνία, νὰν τὴ βγάλει ἀπὸ τὸν τουρκισμό πὸν ἀκόμα τότε τὴ βάραινε κι ἀπὸ τὸ φραγγολεβαντινισμό πὸν τὴν ἀσκήμιζε, ποτίζοντάς τὴν με νεωτεριστικὲς, φιλελεύθερες ἰδέες καὶ δὲν ἀπότυχε καὶ σ' αὐτό.

Ὅτι νέο, τὸ ἀγκάλιαζε, κι ὅτι ἀγκάλιαζε, βιαζότανε νὰν τὸ μεταγγίσει στὸ πλατὺ ἀναγνωστικὸ του κοινὸ. Ὅπου μυριζότανε καρένανε νέο με καινούριες ἰδέες, με ἀτομισμό, με κάποιον ταλέντο ἢ με κάποιον εὐγενικὴ φιλοδοξία, τὸν ἐπαινε κοινὰ του, τοῦδινε τὰ μέσα νὰ ἐκδηλωθεῖ, νὰ δουλέψει, νὰ ἐπιβληθεῖ, τὸν ἀνύψωνε, τὸν ἐρεκλαμάριζε, τὸν ἐπέβαλλε. Μερικὰ ἀπ' αὐτὰ τὰ δημιουργήματά του γινήκαν ἀργότερα ραβδιά γιὰ τὴν ψυχὴ του. Μὰ τί νὰ λογαριάσει τέτια μικροπράγματα Ἐκεῖνος; Ἐκεῖνος γελοῦσε με τὸ πλατὺ του γέλιο, τὸ ὀμηρικὸ καὶ ξακολουθοῦσε καυχάζοντας τὴν ἴδια φάμπρικα, ἀδιόρθωτος, νὰ στήνει εἰδωλα, ἅς εἴτανε τίς περισσότερες φορές κι ἀπὸ τενεκέδες, πὸν γλήγορα ἢ ἀργὰ θὰ σωροβολιαζόντουσαν ἀπάνω του—ποιὸς ξέρει μάλιστα ἂν τὸ σωροβόλιασμα τῶν τενεκέδων δὲν τὸν εὐχαριστοῦσε ἰδιαίτερα!...

Διάβαζε, ὅλο διάβαζε. Τὸ βιβλίον δὲν τοῦλειπε ποτὲ ἀπὸ τὴν τρέπη του κι ἀπὸ τὸ προσκεφάλι του. Διάβαζε χίλιων εἰδῶν βιβλία, μὰ πάντα νεωτεριστικά. Γιὰ κάθε εἶδος, γιὰ κάθε κλάδον φιλολογικὸ ἢ ἐπιστημονικὸ.

Αὐτὸ φαινότανε ἀπὸ τὰ ῥηθρα του, ἀπὸ τίς διάφορες καμπάνιες πὸν κίθε τόσο δταν ἢ «Ἀκρόπολη» μεσουρανοῦσε, ξεπέταγε στή μέση. Γιατὶ σ' ὅλ' αὐτὰ, πὸν πολλοὶ τους ξαφνιάζονταν, φανερονώτανε ὁ σκλάβος τοῦ βιβλίου, ὁ ἄνθρωπος πὸν ἐπηρεαζότανε δυνατὰ ἀπὸ τὸ τελευταῖον βιβλίον πὸν διάβαζε.

Ὅταν πετάχτηκε σὰν μπόμπα στή σχολαστικοπατημένη Ἑλληνικὴ κοινωνία τὸ «Ταξίδι» τοῦ Ψυχάρη, ὁ Γαβρηλίδης τὸν ἐρεκλαμάρισε, τὸν λανσάρισε, τὸν ἀναγνώρισε, καὶ τὸ τίπως ὅλο στήν «Ἀκρόπολη» του, πὸν σ' αὐτὴν ἔστερε ἀπὸ ἀρκετὰ χρόνια, πρωτοτύπως καὶ τὴ μεταφρασμένη Γραφὴ τοῦ κ. Πάλλη. Ἄν ἀργότερα χτύπησε τὸν Ψυχάρη καὶ μερικὲς φορές μίλησε καὶ μ' ἀσέβεια γι' αὐτόν, τί σημαίνει; Δὲν τόκανε ἀπὸ μετάνιωμα ἢ ἀπὸ ἔλλειψη χαρακτήρα. Ὁχι. Τόκανε γιὰτὶ ἢ ἀνήσυχη ψυχὴ του καὶ τὸ πνεῦμα του τὸ ἐρευνητικὸ καὶ τὸ ἀτίδασσο, δὲν τὸν ἀφίτανε νὰ μένει πολὺν καιρὸ στὸν ἴδιον τύπον, στήν ἴδια ἰδέα, μὰ τὸν ἐσπρώχνανε νὰ ζητάει πάντα τὰ καινούρια, τὴν ἀλλαγὴ.

Δὲν ἀρνιότανε ἐρευνοῦσε. Δὲν πετοῦσε τὰ εἰδωλά του. Ζητοῦσε νὰ στήσῃ ἄλλα πλαῖνους, μεγαλύτερα καὶ στερεότερα. Ἴσως πολλές φορές νάπεφτε ὄξω, νὰ γελιότανε, μὰ ὄχι ἀπὸ πρόθεση, οὔτε ἀπὸ ἐπίγνωση, οὔτε ἀπὸ κακὸ ὑπολογισμό. Ἀπὸ ἀνθρώπινη ἀτέλεια μοναχά. Τὸ σφάλειν ἀνθρώπινον.

Φαίνεται ὅμως πὼς εἴτανε στὸ χαρακτήρα του, στήν ἰδιοσυγκρασία του κι αὐτό. Δὲν μποροῦσε, στενοχωριότανε, νὰ μένει πολὺν καιρὸ στὸ ἴδιο μέρος, στίς ἴδιες ἰδέες. Τάρεσανε τὰ ταξίδια. Τάρεσε νὰ ταξιδεῖ πάντα σὲ χώρες ἄγνωστὲς του, καθὼς καὶ νὰ ταξιδεῖ μέσα στίς ἰδέες καὶ στίς πεποιθήσεις του. Ἀποδημικὸ πουλι, χελιδόνι—κι ὄχι σπουργίτης γηγενής.

Ἔτσι δικιολογίεται καὶ καίνο πὸν πολὺ σωστά παρατήρησε ὁ Φιλήντας, πὼς στή γλώσσα ἔκαμε μεγάλο κακὸ, ἀφοῦ ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ κατάστρεψε τὴν καθαρεύουσα κι ἀπὸ τὴν ἄλλη μουντζούρωσε τὴ δημοτικὴ με τὴν παρδαλὴ, μιχτὴ, ἀκατάστατη γλώσσα πὸν μεταχειριζότανε στ' ἄρθρα του.

Ἔτσι δικιολογοῦνται κ' οἱ συχνές, συχνότητες, καὶ πολλὲς φορές κι ἀπότομες, πολιτικὲς του ἀλλαγές. Ἀπὸ συμφέρο ποτέ. Οὔτε ποτέ ἀπὸ ἀρριβισμό. Γιὰ νὰ τσεπώσει ἢ νὰ φτάσει κάποιον. Εἴτανε ἀνώτερος ἄνθρωπος, ἀνώτερος κι ἀπὸ τὸ χρέμα. Ὅταν τοῦ τύχαινε, καὶ τοῦτυχε πολλὲς φορές στὰ χέρια, τὸ πετοῦσε, τὸ σκόρπιζε. Τόθελε γιὰ τοὺς ἄλλους, γιὰ τοὺς συντάχτες του, γιὰ τὴν «Ἀκρόπολη», ποτὲ γιὰ τὸν ἑαυτὸ του.

Ὁ ἑαυτὸς του εἴτανε ὀλιγαρκέστατος. Ἐνα βιβλίον διαλεχτὸ κι ἕνα ταξιδάκι στήν Ἑδρώπη. Τίποτε περισσότερο. Νὰ θησαυρίσει ἢ νὰ ξεμεταλλευτεῖ τὴν περίσταση; Ὁ θεὸς νὰ φυλάξει! Τότε θ' ἀρνιότανε τὸ Γαβρηλίδη. Καὶ τὸ Γαβρηλίδη τὸν ἀγαποῦσε πολὺ, τὸν νοιαζότανε, τὸν ἐπρόσεχε. Ἡθικὸς ἄνθρωπος. Ἡθικώτατος.

Τὸ ξερῶ πολὺν καλὰ καὶ τὸ ὑπογράφω καὶ με τὰ δύο μου τὰ χέρια, πὼς δταν οἱ ξένες προπαγάντες ὀργιάζαν ἐδῶ καὶ σκορπούσανε τὸ χρυσάφι με τὸ τσουβάλι, αὐτὸς, ἂν καὶ ὑποστήριζε με ὅλη τὴ δυνάμη του τὴ μιὰ ἀπὸ τίς δύο ἐμπόλεμες ὀμάδες καὶ τοῦ προσφέρθηκε χρῆμα καὶ χρῆμα, δὲν εἶχε νάγοράσει χαρτὶ γιὰ τὴν ἐφημερίδα του καὶ μερικὲς φορές οὔτε τὰ παραίτητα γιὰ τὸ λιτὸ του δεῖπνο.

Στὸ γράφιμό του μοναδικὸς, ἀσύγκριτος. Ὁρμητικὸς, χειμαρρώδης, ἀκατάσχετος. Ἡ

φράση του πότε αϊμάτωνε σάν κνοῦτο και πότε ἀπαλοχαΐδευε σάν ἀνοιξιάτικο ἀγεράκι. Αυσικός και σαρραστικός, κερανήδης και τραγούδι, καταγίδα και ἀγνήνη δροσιά. Πότε ἔνα ἀπ' αὐτὰ σὲ κάθε ἄρθρο του, και πότε ὄλα μαζί στὸ ἴδιο ἄρθρο του, σὲ μιὰ φράση του μοναχά! Γιατ' εἶχε δικό του ἕφος, προσωπικό, και μιὰ ἀράδα του πολλές φορές, ριγμένη στις ἀπέραντες σιήλες τῆς ἐφημερίδας του, ἀναγνωρίζοτανε, διαλαλοῦσε τὴν πατρότητά της.

Ἔτσι ὁ Γαβριηλίδης πέρασε ἀπὸ τὰ Ἑλληνικά γράμματα, ἀπὸ τὴν Ἑλληνική δημοσιογραφία, ἀπὸ τὴν Ἑλληνική κοινωνία, σὰ μιὰ δυνατὴ προσωπικότητα. Γιατ' εἶτανε προσωπικότητα ὁ Γαβριηλίδης, ὅπως ὁ Κλεάνθης Τριανταφυλλός, ὅπως ὁ Σουρῆς, ὅπως ὁ Θέμις ὁ Ἀννίος. Ἄνθρωποι πὸν φεύγοντας ἀπὸ τὴ ζωὴ ἀφήνουν κείνο πὸν λέγεται συμβατικά κενόν.

Ἡ θέση τους θὰ μένει πάντα ἀδειανή. Λὲ θάρθουν ἄλλοι νὰ τὴν πιάσουν. Καλύτεροί τους, μπορεῖ νὰρθοῦνε. Ἴδιοι μ' αὐτοὺς ὅμως, ποτέ. Γιατ' εἶχανε Ἐγὼ. Κι αὐτὸ εἶναι τὸ πᾶν. Νὰ μὴ μοιάζεις, νὰ μὴ θυμίζεις. Μέτριος ἴσως, μικρὸς σιμά στοὺς ἄλλους, πὸν ἤρθανε νωρίτερα ἀπὸ σένα ἢ πὸν θάρθουνε ἀργότερά σου, μὰ Ἐσὺ, μὲ τὸ Ἐγὼ σου, μὲ τὴν προσωπικότητά σου, μὲ τίς ἀτέλειες και μὲ τίς ἀδυναμίες σου.

Στὰ γράμματα, σὴν Τέχνη, σὴν ζωγραφία, τὸ ἴδιο. Οἱ προσωπικότητες μόνο σώονται, μένουν. Οἱ ἄλλοι σβόνουν, περνοῦν. Οἱ μεγάλοι πλανήτες μόνο λογαριάζονται. Οἱ δορυφόροι τους, ὅσο κι ἂ λάμπουνε, μερικὲς φορές, περισσότερο ἀπ' αὐτοὺς, πάντα δορυφόροι μένουν.

Πατέρα τῆς σύγχρονης ἑλληνικῆς δημοσιογραφίας: τὸν ὀνομάσανε τὸ Γαβριηλίδη, κ' εἶταν ἀληθινὰ πατέρας της. Πατέρα ἀκόμα και τῆς σημερινῆς κοινωνίας μπορεῖ μὲ κάπιο περιορισμὸ νὰ τὸν πεῖ κανεὶς.

Ὅσοι ἀπὸ σαράντα χρόνια κ' ἐδὼ παίζανε ἢ παίζουν κάπιο ρόλο σὴ δημοσιογραφία, ἀκόμα και σὴν πολιτεία και σὴν κοινωνία, ἀπὸ τὰ χέρια του πέρασαν, παιδιὰ του εἶναι. Φυσικά, δὲν τοῦ μοιάσανε ὄλοι, μὰ οὔτε κ' εἶτανε δυνατὸ νὰν τοῦ μοιάσουνε. Ἄλλοι πήραν μερικὰ καλά του, κι ἄλλοι μερικὲς ἀδυναμίες του, ἀπαράλλαχτα ὅπως και τὰ φυσικὰ παιδιὰ, πὸν δὲ μοιάζουν ὄλα μὲ τὸν πατέρα, και δὲν παίρνουν ὄλα τίς ἴδιες ἀρετὲς και κακίες του.

Ἐγὼ ἄν και δὲν ἐργάστηκα ποτὲ σιμά του (κ' εἶμωνα ἀπὸ τίς λίγες, λιγούστες ἐξαιρέσεις) δὲν τὸ ἀρνοῦμαι πὸς ἢ «Ἀκρόπολη» μὸν χρησίμευε γιὰ πρῶτο σκολειὸ μου. Στὰ φοιτητικά μου χρόνια, αὐτὴ διάβαζα, αὐτὴ διαβάσανε κ' οἱ ἄλλοι οἱ συμφοιτητές μου. Εἶτανε ὁ πρωῖνὸς πνευματικὸς καφές μας. Στὴν αἰθουσα μέσα, πρὶν μπεῖ ὁ καθηγητὴς γιὰ μάθημα, στὰ θρανία, μπροστὰ σὲ κάθε φοιτητὴ, εἶτανε στρωμένη ἢ «Ἀκρόπολη» και πολλές φορές κι ὅταν ἀκόμα ἔμπαινε ὁ καθηγητὴς κι ἀρχινοῦσε ἀπὸ τὴν ἔδρα του νὰ σοφολογεῖ ἢ νὰ ἀερολογεῖ, πολλοὶ μας προτιμούσαμε τὰρθρα τοῦ Γαβριηλίδη ἀπὸ τὸ μάθημά του.

Πρῶτο μου σκολειὸ λοιπὸν ἢ «Ἀκρόπολη» κ' ἔτσι σήμερα, μὲ τίς πρόχειρες αὐτὲς γραμμές μου, ἔρχομαι κ' ἐγὼ νὰ ρίξω ἔνα λουλούδι ἐγγνωμοσύνης στὸν τάφο τοῦ πρῶτου Λασκάλου μου.

Α. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΒΟΓΓΟΣ ΣΟΥ

Τόσον καιρὸ τὸν ἔκρυβες τὸ βόγγο σου
Στὰ δυνατὰ σου μέσα στήθια
Γιατὶ κρυφὸ τὸν ἤθελες τὸν πόνο σου
Ἄπ' τ' ἄξεστα και τ' ἀκαρδα τὰ πλήθια.

Κι ὅσες φορές στὸ λάουγγά σου ἀνέβαινε
Και θεωριμένος πάλεβε νὰ βγεῖ
Δαγκώνοντας τὰ χεῖλη σου τὸν ἔπνιγες,
ὦ δυνατέ, μὲς σὲ βαθειὰ σιγή.

Μὰ γτὲς στὰ μάτια μου διαβάλλοντας
Βαθὺ και τὸ δικό μου πόνο
Νὰ βγεῖ τὸν ἄφησες τὸ βόγγο σου
Και ν' ἀκουστεῖ γιὰ μένα μόνο.

Κ' εἶτανε τόσο δυνατός, πὸν τὰραξ
τῆς σκοτεινῆς σου κάμαρας τοὺς τοίχους
Και σὴν καρδιά μου φτάνοντας ἐξύπνησε
Ἄπ' τίς χορδὲς της πονεμένους ἤχους.

Πάτρα, 1920

ΕΠΙΤΑΦΙΟ

[Σὲ ποιόν; σὲ τί; κ' ἐγὼ δὲν ἔχω!]

Ἐπαψε τὸ ποῦλι νὰ κελαϊδαίει
Σταμάτησε τὸ ρυάκι τὰ νερά του
Τάνθια της ἢ τριανταφυλλιά μαδάει
Γιατὶ σὲ πήρε ὁ χάρος στὰ φτερά του.

Γιάννα 1919.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΧΡΥΣΑΝΘΙΜΟΣ

Σ Ο Φ Ι Α

ΣΤΗΝ ΙΕΡΗ ΜΝΗΜΗ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΗΣ ΜΟΥ

Ἄπ' τις πενήντα κόρες σου, τὴν πῶς δυστυχημένη,
 ὦ Πρίαμε δυστυχῆ,
 στή οκέφη μου ἔχω πάντοτε, σὲ τούτη τὴ θλιμμένη
 πὸν ζοῦμεν ἐποχῆ.
 Κι ὅπως, σὺν ἅπ' τ' ἀνάκτορα ἀπέξω τῆς Μυκήνας,
 ἢ ἔρημη κι ὄρφανή
 ἐστάθηκε καὶ μὲ φωνὴ μιᾶς τρομερῆς ἀρπύνας,
 σὰ μάντισσα πικρῆ,
 Μάντεψε μὲ τὸ θάνατο τοῦ μόνου τῆς προστάτη,
 τὸ τέλος τῆς μαζί,
 ἔτσι κι ἐσὺ σ' ἓνα στενὸ μιὰ νύχτα μονοπάτι,
 Σοφία μου ἀκριβή,
 Κάτου ἅπ' τὸ φῶς μιᾶς κόκκινης σελήνης, τίς προεῖπες,
 ὦ τραγικὴ στιγμή!
 Ὅλες τις δυστυχίες μας, ἄχ κι ὅλες μας τις λύπες,
 μέσα στήν κρῦα σιγῆ.
 Μ' ἅπ' ὅλες — ὅπου ἀλήθευαν — ἢ ἀρρώστια σου, Σοφία,
 κι' ὕστερα, μέσα ἐκεῖ,
 ὁ θάνατός σου, σὺν ἄσυλο τ' ὀλέθριο, μιὰ πικρία
 ἐντός μου σκοτεινῆ
 Μοῦ χύσανε, πὸν δὲν μπορῶ ποτὲ γὰ τὴ σκεδάσει
 καὶ μάταια στή ζωῆ,
 ποτὸ γὰ ρίξω μέσα τῆς γιὰ γὰ τὴ συγκρατῶ.
 ζητῶ παντοῦ, ἀδελφῆ.
 Κι ἐγὼ πὸν τὴν εἰκόνα σου περίσσια εἶχα λογιῶσαι,
 κάθε καινούργια ἀγγή,
 πὼς θάβρισκα σ' ὅ,τι λευκὸ κι εὐφρόσυνο στήν Πλάση
 βλογάει, σαλεύει, ζεῖ:
 Σὲ ρυάκι, πὸν φλιφλίζοντας γεμίζει τὴ γαλήνη
 μὲ μελωδία ἀργή,
 ἢ σὲ κανίστρι μὲ λευκὰ τριαντάφυλλα, ἢ σὲ κρήνη,
 ἢ σὲ αὔρα ἐαρινή,
 Τώρα σὲ κλαίονσα τὴ ζητῶ, Σοφία, σὲ νεπαρίσαι,
 σὲ λίμνη ἀγνή, βουβή,
 σὲ ρότιου ἀνέμου βόγγισμα, σὲ ξέφυγχο ἤλων δόση,
 σὲ μέρα βροχερῆ.
 Σὲ πένθιμην ἀτμόσφαιρα μ' ὀμίχλη σκεπασμένη,
 σ' ὅ,τι τεφρὸ, βαρὺ,
 γιατί ἢ δική σου μὲς σ' αὐτὰ — τὸ ξέρω! — εἶναι χυμένη,
 ἢ ἀγνότατη ψυχῆ.
 Καὶ στή θεά σου Ἀρτέμιδα δὲν ξέρω ποιά θεοσία
 καὶ ποιά ἀλαφροῦ σφαγῆ
 παρθένου, θεὰ ταίριαζε γὰ πρόσφερα, ὦ Σοφία
 ἀξέχαστή μου ἐσύ,
 Γιὰ γὰ μοῦ διώκει τῶραμα τ' ὀδυνηρὸ ἅπ' τὸ φῶς μου,
 καὶ τὴν προτεινῆ
 βασιλοπούλα εἰκόνα σου, γὰ ξαναστήση ἐμπρὸς μου,
 γλυκιὰ κι ἀμυρνή.

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΒΑΤΟ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΔΟΤΙΚΗΝ ΕΤΑΙΡΙΑΝ "ΤΥΠΟΣ",
ΚΙΜΩΝ Ι. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ ΚΑΙ ΣΙΑ
ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 3, ΑΘΗΝΑ

Διευθυντής: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Τεχνικοί συντάχτες: Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ, ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ
ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ, ΚΙΜΩΝ Ι. ΘΕΟΔΩΡΟ-
ΠΟΥΛΟΣ, ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Διαχειριστής: Η ΕΤΑΙΡΙΑ "ΤΥΠΟΣ",

*Όσα γράμματα ενδιαφέρουν τη Διαχείριση πρέπει
να διευθύνονται:

«ΒΤΗΡΙΩΝ» «ΤΥΠΟΣ» Σοφοκλείου: 3, ΑΘΗΝΑ Σ»

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ: Για την Ελλάδα δρ. 20 το χρόνο.
» 10 το εξάμηνο.
» 5 το τρίμηνο.
Για την Αγγλία και Αίγυπτο £ 1 το χρόνο.
£ 0,10 το εξάμηνο.
\$ 5 το χρόνο.
\$ 3 το εξάμηνο.

Και για τα άλλα μέρη ανάλογα

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΑΝΑΒΓΑΙΝΕΙ ή «Πολιτική Επιθεώρηση». Ο κ. Γ. Δραγούμης, μαζί με τον κ. Σουλιώτη Νικολαΐδη και τον κ. Μπούσιο, ξαναρχίζουν τον πολιτικό τους αγώνα που η τελευταία πολιτική μεταβολή της χώρας μας απότομα τους τον είχε διακόψει. Είν' εντύχημα για τη χώρα μας που συνεχίζεται ο τίμιος αυτός αγώνας. Γιατί κάθε αγώνας, που πρωτοστατεί σ' αυτόν ο Γ. Δραγούμης, πρέπει ανεπιφύλακτα να θεωρείται τίμιος — αδιάφορο αν κανείς διαφωνεί μαζί του ριζικά, αδιάφορο αν ακολουθείς δρόμο αντίθετο από το δικό του. Ένας τέτοιος τίμιος ανταγωνιστής, που ό,τι λέει κι ό,τι πράττει το πιστεύει, το λέει και το πράττει συνειδητά, από πεποίθηση κι από αληθινή και τίμια προαίρεση, είναι χίλιες φορές προτιμότερος από ένα δόλιο και άρριβίστα συναγωνιστή κι όμοψρονα. Για τοῦτο ἐχτιμούσαμε, στο Γλωσσικό αγώνα, χίλιες φορές περισσότερο το Μιστριώτη από το Χατζηδάκη, για τοῦτο, ἂν και Βενιζελικοί από πεποίθηση, προτιμούμε νάχουμε ἀπέναντί μας ἕνα Δραγούμη ἀπὸ ἕναν ὁποιοδήποτε τίτλοιχο ὁμόψρονα. Μὲ τὸ Δραγούμη συνεργαστήκαμε χρόνια καὶ χρόνια στὸ Γλωσσικὸ ἀγώνα. Αποτελεῖ τίτλο τιμῆς γιὰ μᾶς ἡ συνεργασία αὐτή. Μερικὲς φορές ἔτυχε καὶ νὰ διαφωνήσουμε γιὰ πρόσωπα ἢ γιὰ λεπτομέρειες ἐσωτερικῆς, νὰν τίς ποῦμε, τοῦ ἀγώνα μας. Ποτὲ ὅμως ἡ διαφωνία μας δὲ μᾶς πείραξε, οὔτε μᾶς ἐνόηλασε, καὶ ποτὲ δὲ στάθηκε ἐνανθὶ νάβλωσει καὶ τὸ ἐλαφρότερο συγγράμμα στὴν συνεργασία μας, γιατί ἔβλεπε διαφωγία πὸν πῆγαζε ἀπὸ εὐκρίνεια, ἀπὸ πεποίθηση, ἀπὸ τιμότητα.

ΕΤΣΙ καὶ στὴν πολιτικὴ σήμερα διαφοροῦμε ὀριζικά. Καὶ στὴν πολιτικὴ καὶ στὴ γενική. Ὁ κ. Δραγούμης, στὴ γενική πολιτικὴ εἶναι ἐθνικιστής. Αὐτὸ δὲν τὸ σηκώνει ἡ ψυχὴ μας — ὅσταν μάλιστα ἀπὸ τὸν τελευταῖο ἀγῶνα πόλεμο πὸν εἶτανε μιὰ πελώρια ἀρνήση τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τοῦ ἀνθρωπισμοῦ μαζί καὶ πὸν ἀνάγκασε κάθε ἀνθρώπο, μ' ἐλεύθερη ὁποσδήποτε ψυχῇ, νὰ τρέμει καὶ νὰ γλωμαινε κι ὅταν ἀκούει μοναχὰ τὸνομα τῆς πατρίδας. Ὅσῳσο κι ὁ ἐθνικισμὸς τοῦ σήμερα παρουσιάζεται ὁποσδήποτε συγχρονισμένος μὲ τὸ πνεῖμα τῆς εποχῆς. Δὲ ζητάει πολέμους καὶ αἵματα. Ζητάει συνασπισμὸν τὸν Ἀνατολικῶν Ἐθνῶν τῆς Μικρῆς Ἀσίας καὶ τῆς Βαλκανικῆς Χερσονήσου ἀπὸ τινα τύπον Ἀνατολικῆς Ὀμοσπονδίας ἢ Συμπολιτείας, πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ περισώσωμεν τὰ κοινὰ ἡμῶν συμφέροντα, νὰ διατηρήσωμεν τὸν ἰδιαίτερον ἡμῶν χαρακτήρα καὶ νὰ ἀναπτύξωμεν ἐν τῇ καθ' ἡμῶν Ἀνατολῇ τὸ ἀρμόζον εἰς ἡμᾶς καὶ τὴν φύσιν αὐτῆς εἶδος πολιτισμοῦ νὰ ζήσωμεν οὔτε ἀνετώτερα, ἐλευθερώτερα καὶ δημοσιογικώτερα, δηλ. εὐτυχέστεροι.

Ὡς ἀνθρωπιστὲς δὲν μπορούμε παρὰ νὰ χειροκροτήσωμε ἕναν τέτοιο ἐθνικισμό, ὅπως διατυπώνεται στὸ πρόγραμμα πὸν προλόγησε ἡ Πολιτικὴ Ἐπιθεώρηση. Ἐθνικισμὸ συγχρονισμένο. Ἐθνικισμὸ πὸν ζητᾷ ἀνεργασία καὶ εἰσθνή με τοὺς γείτονες. Χριστιανικό, ἄς τὸν ποῦμε ἀκόμα, ἐθνικισμὸ.

Ὅσο ἀπ' αὐτὴ τὴν ἐξήγησι, χωρετίζομε μὲ ἀγαλλίασι τὴν ἐκδοσι τῆς Πολιτικῆς Ἐπιθεωρήσεως κ' εὐχόμεστε ὁλοήγχα τὴν πρόοδο καὶ τὴν προκοπὴ τῆς. Ἀναπύμαστε μοναχὰ πὸν δὲ θὰ χωρεται στὴ Δημοτικὴ γλώσσα, τῶρα μάλιστα πὸν ἡ γλώσσα αὐτὴ ἀρχισε ὁποσδήποτε νὰ ἐπισημοποιεῖται. Μὰ κι αὐτὸ ἐλπίζομε νὰ γίνει μὲ τὸν καιρὸ, ἀφοῦ ἀρχηγὸς σ' ὅλη αὐτὴ τὴν πολιτικὴ κίνησι θάναι ὁ κ. Δραγούμης, πὸν τὸ Credo τὸν εἶναι ἡ Δημοτικὴ.

Ὁ ΛΟΥ τοῦ κόσμου οἱ προλετάρια χωρετίζομε σήμερα τὴν χωρετῆ τους, τὴν χωρετῆ τῆς Πρωτομαγιάς, πὸν νὰν χωρετῆ κάθε λεύτερον ἀνθρώπο, πὸν ὄνειρεῖται νὰ σταματήσουν καὶ ὁλότελα οἱ πόλεμοι, νάβλωθει πέρα πέρα στὴ γῆ ἡ ἀληθινὴ εἰσθνή καὶ νὰ πᾶσι νὰ προσανίσταται σὰ θεὸς τὸ χοῖμα, ποῦχει σπλαγιάσει σήμερα χωρολογικὰ τὸν ἀνθρώπο. Αὐτὰ εἶναι τὰ κρηώτερα πὸν ζητᾷ στὸ περίφημο μανιφέστο τῆς ἡ γαλλικῆς Γενικῆς ὀμοσπονδία τῆς ἐργασίας. Ἀγῶνισα δὲ θὰ ζητοῦν γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα ὁ Χριστὸς ἂν ξανακατεβαίνει στὴ γῆ.

ΕΝΑ καιροποῦ ἐξηνότατο μὰ κάπως βαρὺ ἀκούστηκε γιὰ κάποιον πὸν ἀποκόρησε ν' ἀρχηγέψει στὴν ἐδῶ ἐργατικὴ κίνησι:

— Θέλωσε νὰ πᾶξει ὀλοο Ἀενιν στὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ Β' Σοσιαλιστικὸ συνέδριο, πὸν τὸν ἀπέκλεισε, τὸν κατάντησε... Ἐλεεῖν ἢ ν!

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

Τὴν Ἐπιστημονικὴν Ἐταιρίαν Πολιτικῶν Μελετῶν ἴδρυσαν, ἔδω καὶ λίγες βδομάδες, λίγα πρόσωπα πού τὰ ἔνωσαν μερικῆς κοινῆς ἀντιλήψεως σχετικῶς μὲ τὸ πρόβλημα τῶν κοινωνιολογικῶν μελετῶν στὸν τόπο μας. Ἀρκετοὶ ἀπὸ τοὺς δικούς μας καταπιάνονται τὸν τελευταῖο καιρὸ μὲ τέτοιας λογῆς ἔρευνες, καὶ τὰ παγκόσμια κοινωνικά γεγονότα μᾶς κερδίζουν ὅτι ἡ ἀνάγκη νὰ μελετηθοῦν κοινωνικά προβλήματα, θὰ γίνῃ μῆρα μὲ τὴν ἡμέρα πρὸ ἐπιτακτικῆς. Ἐπειδὴ ὅμως τέτοιαις ἐργασίαις δὲν μποροῦν νὰ διεξαχθοῦν μὲ ἐπιτυχία ἀπὸ μεμονωμένα άτομα, εἴταν συμφωνοὶ πρὸς τὸ εἶδος καὶ τὴν μέθοδο τῆς ἐργασίας αὐτῆς, ὅσοι ἐπιθυμοῦν νὰ διεξαγάγουν κοινωνιολογικῆς ἔρευνες νὰ συνασπισθοῦν, νὰ ἀποτελέσουν μιὰ ἐταιρία, καὶ νὰ ἀντικαταστήσουν τὴν ἀναρχικὴν ἐργασία τοῦ καθενὸς μὲ τὴν συστηματικὴν καὶ οὐδημισμένην ἔρευνα πολλῶν.

Σύμφωνα μὲ τὴν εἰσήγησιν πού δημοσιεύθηκε περὶ τοῦ σχολοῦ τῆς Ἐταιρίας, οἱ κοινῆς ἀντιλήψεις πού ἔνωσαν τοὺς ἰδρυτῆς τῆς Ἐπ. Ἐτ. Π. Μ. εἶνε ἰδίως οἱ ἑξῆς κεντρικώτατες:

Α) Ἐραζήσονται τῶν νεότερων ἐπιστημονικῶν μεθόδων στὶς κοινωνιολογικῆς ἑλληνικῆς ἔρευνες.

Β) Ἐκλαίκευση τῶν πορισμάτων τῶν ἐρευνῶν μὲ προσπαθεῖα νὰ καλλιεργηθῇ τὸ πνεῦμα τῆς κοινωνικῆς ἀλληλεγγύης καὶ τοῦ συνεταιρισμοῦ.

Ἐς ἀναλύσειν αὐτὰ τὰ δύο καὶ θὰ ἔχοιμε λεπτομερέστερη εἰκόνα τοῦ προγράμματος τῆς Ἐταιρίας.

Εἰς τὸ Α'). Τῆ νεότερη μέθοδος τῆς κοινωνιολογικῆς ἔρευνας ὁ ἄλλην κοινωνιολογῶν θὰ τὴν δανεισθῇ ἀπὸ τὴ δύση. Ὁ σημερινὸς ἑλληνισμὸς ἀνήκει, (ἀδιάφορα σὲ πῶ βαθμῶ) στὸ μεγάλο ἐκπολιτιστικὸ σύμπλεγμα πού συνήθως ὀνομάζεται εὐρωπαϊκὸς πολιτισμὸς, καὶ ἀπὸ αὐτὸν εἶναι ἐπιχρυσωμένος νὰ δανείζεται τὶς μεγάλας γραμμὰς τοῦ πολιτισμοῦ του. Ὅπως ὁ ἑλληνορωμαϊκὸς κόσμος εἶχε φωτοβόλα ἱερατικὰ κέντρα τὴν Ἀθήνα, Ἀλεξάνδρεια, Ρόδο, Ἀντιόχεια, ἔτσι ὁ εὐρωπαϊκὸς κόσμος ἔχει τὸρα φωτοβόλα κέντρα τὴ Λόντρα καὶ τὸ Βερολίνο, πρὶν ἀπὸ λίγα χρόνια εἶχε τὶς Ἰταλικῆς πόλεις καὶ τὸ Παρίσι, σὲ ἑκατὸ ἢ διακόσια χρόνια θύγει τὴ Νέα Ὑόρκη καὶ τὴ Μόσχα.

Ποῖα εἶναι αὐτὴ ἡ νεότερη κοινωνιολογικὴ μέθοδος, δὲν εἶναι δυνατόν ἔδω νὰ ἀναπτύξουμε, αὐτὸ θὰ εἶνε ἓνα ἀπὸ τὰ κυριώτερα ἔργα τῆς Ἐταιρίας, ἐκείνο ὅμως πού μπορεῖ ἀμέσως νὰ λεχθῇ, εἶναι ὅτι ἡ πιστὴ ἐφαρμογὴ τῶν εὐρωπαϊκῶν μεθόδων κοινωνιολογικῆς ἔρευνας, μᾶς ὀδηγεῖ στὸ συμπέρασμα ὅτι εἶναι ἀπαραίτητη ἀνάγκη νὰ δημιουργηθῇ ἑλληνικὴ κοινωνιολογικὴ ἐπιστήμη, ἢ καλλίτερα ἑλληνικὸς κλάδος τῆς κοινωνιολογικῆς ἐπιστήμης. Οἱ Ἕλληνες κοινωνιολόγοι ἂν θέλουν νὰ εἶνε πιστοὶ στὴν εὐρωπαϊκὴ παράδοση, δὲν πρέπει νὰ εἶνε μιμηταὶ τοῦ εὐρωπαϊσμοῦ, ἀλλὰ νὰ μελετήσουν τὰ σημερινὰ μας ἑλληνικὰ φαινόμενα ἐπὶ τόποι, ἀπὸ κοντὰ, μόνοι τους, μὲ ἀπ' εὐθείας παρατηρήσεις, νὰ μελετήσουν καὶ τὸ πρόσφατο ἱστορικὸ μας παρελθόν, καὶ ἔτσι νὰ βγάλουν συμπεράσματα συγχρονισμένα μὲ τὴν σημερινὴν μας κοινωνικὴ κατάστασιν, χωρὶς νὰ παραβιάζονται τὰ ἀναλλοίωτα ἰδιαιτέρως χαρα-

κτηριστικὰ τῆς φυλῆς μας. Ἐπειτα ἀπὸ τὴ μελέτη τῶν κοινωνικῶν φαινομένων τοῦ «Ἑλληνισμοῦ» πρέπει μὲ λογικὴ σειρά νὰ μελετηθοῦν τὰ κοινωνικά φαινόμενα τοῦ «Ἀνατολισμοῦ», δηλαδὴ τῶν αἰκανικῶν καὶ ἀνατολικῶν λαῶν μὲ τοὺς ὁποίους μᾶς συνδέουν μοιραῖος ἱστορικὸι καὶ γεωγραφικοὶ δεσμοί. Ἐπὶ τέλους γιὰ κάθε ζήτημα πρέπει νὰ ἔχοιμε ὑπόψην καὶ τὰ εὐρωπαϊκὰ πρότυπα.

Εἰς τὸ Β'). Τὰ πορίσματα τῶν ἐρευνῶν αὐτῶν θὰ συστηματοποιηθοῦν, θὰ ἀποτελέσουν ἓνα σύνολο, μιὰ «διδασκαλία» (doctrine) περὶ τῶν κοινωνικῶν ἑλληνικῶν φαινομένων, καὶ ἡ διδασκαλία αὐτὴ θὰ ἐκλαίκευθῇ. Τὸ πνεῦμα τῆς διδασκαλίας αὐτῆς θὰ εἶναι ἡ προσπάθεια νὰ ἀναπτυχθῇ τὸ πνεῦμα τῆς ἀλληλεγγύης καὶ τοῦ συνεταιρισμοῦ. Ἐνῶ δηλαδὴ ἄλλες κοινωνιολογικῆς θεωρίαι βλέπουν τὴ λύσιν τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων στὴν ἐπίτασιν τοῦ ἀγῶνος τῶν τάξεων, ἢ Ἐπ. Ἐτ. Π. Μ. θὰ προσπαθῆσιν, χωρὶς διόλου νὰ παραγνωρίζῃ τὴν ἀντικειμενικὴν ἵπαρξιν αὐτοῦ τοῦ ἀγῶνα, νὰ ἀναπτύξῃ κάποιο πνεῦμα μεταρρυθμιστικῆς, καὶ δεῖξει ὅτι ἡ μεταρρυθμιστικὴ λύσιν τοῦ κοινωνικοῦ προβλήματος μπορεῖ νὰ ζητηθῇ ὄχι στὴν ἐπίτασιν τῆς πάλης τῶν τάξεων ἀλλὰ στὴν ἀνάπτυξιν τοῦ πνεύματος τῆς κοινωνικῆς ἀλληλεγγύης, στὴν ἐπίγνωσιν ὅτι ὅλοι ζοῦν γιὰ τὸν καθένα, καὶ ὁ καθεὶς γιὰ ὅλους.

Γράφοντας γιὰ τὴν Ἐ. Ἐ. Π. Μ. ὁ κ. Σπ. Μελάς διετύπωσε τὸν διαταγμὸν ἂν ἔπρεπε, σύμφωνα μὲ τὸ πνεῦμα τῆς ἐπιστημονικῆς ἔρευνας, ἢ Ἐπ. Ἐτ. νὰ διατυπώσῃ ἀπὸ πρὶν ὀρισμένον πρόγραμμα, νὰ ἐμφανισθῇ μὲ ἰδέαις ἐκ τῶν προτέρων ἀποκρυσταλλωμένες. Δὲ νομίζω νάχει δίκιο.

Κάθε ἐπιστημονικὴ μέθοδος, γιὰ κάθε ἐπιστημονικὸν κλάδον εἶνε πράγματι μίγμα δύο μεθόδων, τῆς μεθόδου τῶν ἐκ τῶν προτέρων συμπερασμάτων, (deductio, μέθοδος a priori, μέθοδος λογικῆ), καὶ τῆς μεθόδου τῆς ἐκ τῶν ὑστέρων ἐπαγωγῆς (inductio, μέθ. παρατηρήσεως, μέθ. ἐμπειρικῆ).

Σὲ κάθε ἐπιστημονικὴ ἔρευνα, μὲ βάση τὴν λογικὴν καὶ τὶς γενικῆς γνώμης μας, καταστρόνομε πρῶτα πρῶτα ἓνα γενικὸν σχέδιον ἐργασίας, κάμνομε ἐπιστημονικῆς ὑποθέσεως πάνω αὐτὸ τὸ πρόγραμμα, καὶ, σύμφωνα μὲ αὐτὸ, γίνονται μελέται, παρατηρήσεις, πειράματα, καὶ στὸ τέλος, ἀναλόγως μὲ τὰ ἀποτελέσματα τῶν παρατηρήσεων ἐξοικριβόνομε ἂν τὸ ἀρχικὸν μας σχέδιον ἦταν σωστὸν, ἂν ἡ ὑπόθεσις ἦταν ἀληθινή, καὶ, ἂν εἶναι ἀνάγκη, τροποποιοῦμε τὸ σχέδιον αὐτὸ καὶ πέρνομε γιὰ βάση ἄλλη ἐπιστημονικὴ ὑπόθεσις. Νὰ τί ἔγραψα τελευταῖα ἀπάνω αὐτὸ τὸ ζήτημα ὁ μέγας ἀστρονόμος Ἄλμπερτ Ἀϊνστάϊν. Ἀφοῦ ἐξηγήσῃ ὅτι εἶναι ἀδύνατον μὲ μόνην τὴν ἐπαγωγικὴν μέθοδον νὰ γίνων ἐπιστημονικῆς ἔρευνες, λέγει: «Οἱ μεγάλας ἀνακαλύψεις τῆς φυσικοδοφίας ἐγένον μὲ μέθοδον ἐντελῶς ἀντίθετην μὲ τὴν ἐπαγωγὴν, (Induktion). Ὁ ἐρευνητῆς «διαισθάνεται» τὰ κοινὰ σημεῖα ἑνὸς συνόλου φαινομένων, καὶ ἔτσι διατυπώνει ἓνα ὑποθετικὸν νόμον ἢ καὶ περισσότερους. Ἀπὸ τὸν νόμον αὐτὸν, πού τὸν λαμβάνει ὡς ἀξίωμα, βγάζει μὲ τὴν λογικὴν μέθοδον, (Deduktion) ὅσο μπορεῖ πρὸ λεπτομερῆ συμπεράσματα. Τὰ συμπεράσματα αὐτὰ ἔπειτα τὰ παραβάλλει μὲ τὴν πραγματικότητα, καὶ ἔτσι γίνεται ὁ ἔλεγχος ἂν τὸ βασικὸν ἀξίωμα εἶταν σωστὸν. Τὸ ἀξίωμα καὶ τὰ συμπεράσματα ἀποτελοῦν αὐτὸ πού κοινῶς λέγεται ἐπιστημονικὴ «θεω-

οία». «Όλες οι ανακαλύψεις της φυσιοδιφίας έγιναν με αυτό τον τρόπο, και η βάση τους είχε εντελώς υποθετικό χαρακτήρα». «Αν αυτά αληθεύουν για τις φυσικές επιστήμες, αληθεύουν ακόμα περισσότερο για τις επιστήμες του ανθρώπου, όπου ανήκει και η κοινωνιολογία. Είναι λοιπόν φυσικό ή Έπ. Έπ. Πολ. Μελ. να αρχίσει τη δράση της με ένα επιστημονικό πρόγραμμα, αρκεί μονάχα, αν τα πράγματα δεν δικαιώσουν τις άρχες από τις οποίες φεύγει, να έχει το θάρρος να τις αλλάξει. Αυτό όμως θα φανεί μόνο έπειτα από άρκετη έργασια. Έπειτα ένα πρόγραμμα εμποδίζει τις άπεραντόλογες συζητήσεις μεταξύ εκείνων που διαφωνούν ριζικά άναμεταξύ τους. Φαντασθείτε σένα επιστημονικό κοινωνιολογικό σύλλογο ένα ορθόδοξο μαρξιστή, ένα όπαδό της θεοκρατικής σχολής περί κράτους, και ένα όπαδό της νεοκαντιανής κοινωνιολογικής σχολής! Τι έχει να γίνει! Χρόνια θα συζητούνε χωρίς να φτάσουν σε άποτέλεσμα.

Γ. ΕΡΜΩΝΥΜΟΣ

ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΚΑ

Γ Ο Ν Η Σ

Υπάρχει κάλλος νεοελληνικός τύπος γιοπιό-λάλητος άφτος: δ γονής, του γονή. οι γονήδες.

Πώς γίνεται άφτος δ τύπος; Η εξήγησή του είναι πολύ άπλή. Γίνεται κιάτος από άναλογικό συνεπαρμό μένα άλλο όμοιονόημο, τό: συγγενής.

Είναι γνωστό πώς τα με -ής άρχαία τριτόκλιτα επίδετα γίνανε στη νέα Έλληνική με -ος λ. χ. ψευδής — ψευδός, άκριβής — άκριβός κ. τ. λ. (Μ Ν Ε. β', και Γραμμ. Φιλήτ. § 553).

Έτσι είπανε άντι δ συγγενής: δ συγγενός (Προδρ. γ', 502. έκδ. Le grand Paris 1880, και λοιπόν στόν πληθυντικό: οι συγγενοί (Κούσης, Περιοδ. Πλάτων τομ. ζ', σελ. 60).

Μάφτύτε τον τύπο συμπέφτει φθογγικά η πληθυντική όνομαστική γονοί: φράση: οι γονοί και συγγενοί μου.

Τό θυληκό της άρχαίας Κοινής η συγγενίς, της συγγενίδος που τήχει κιά Πλούταρχος (Έθικ. 265 c) δ Πολυδεύκης δεν ξάιρει πώς να τό βράσει (I', 36) όστόσο οι δασκάλικοι άφορισμοί δεν μπορούνε να άναοτέλλουνε την κυκλοφορία μιās δημοτικής λέξης η ένός δημοτικού τύπου.

Άφτό πέρασε και στη Βυζαντινή προβλ. (Βελθάνδρ. 202): «οί συγγενίδες μου γυναίκες». Ο θηλυκός άφτός τύπος χρησίμεψε ως στήριγμα για να σταθή και δ άρχαίος άρσενικός δ συγγενής του συγγενή (Μ Ν Ε. α., 618) πληθ. οι συγγενήδες. Κιάπάνου σάφτύτε στηρίχτηκαν δσα πήραμε άπ' την καθαρέβουσα: δ έβγενής οι έβγενήδες δ άστενης οι άστενήδες κ.τ.λ.

Έτσι λοιπόν όπως είπαν οι συγγενοί — οι γονοί είπαν και οι συγγενήδες οι γονοί —δες — οι γονήδες, κιάπ' άφτοού δ συγγενής δ γονής.

Άφτό είναι θαρρώ. Άτυχος και σάφτουνοū την εξήγησή δ κ. Χατζηδάκης.

Λέει δηλαδή (Μ Ν Ε. β', 30 και Ξανθοūd. Έρωτοκρ. σελίς 463 που δ κ. Χ. εξακολουθεί τις

ΐδιες άφέλειες), πώς ό τύπος: δ γονής είναι άπ' τον πληθυντικό της καθαρέβουσας: οι γονείς.

Άφτό πιά μήτε τριλειάντης δε θα τήλεγε. Ο κ. Χ. όστόσο τό λέει (Μ Ν Ε, β' 30) και «πειθεί έαυτόν», λέει.

Η καθαρέβουσα δε δανείζει τύπους στο λαό και μάάλιστα για λέξεις που άδιάσπαστα τό έρχονται από την παράδοσή.

Δε θα σου πεί ποτέ ό Ρωμιός τό γονιό του δ γονής μου, γιατί άκουσε άξαφνα τό δάσκαλο να λέει πληθυντικά οι γονείς μου. Όχι!

Ο ίερός (που άπάνω του στηρίζει την καθαρβουσιάντικη θεωρία του ό κ. Χ.) τύπος μιλούμενος δεν είναι και δεν μπορεί ναίναι. Αν τον είπε μιá στιγμή κάποιος γελοίος για να έλληρίσει τάχα (προβλ. την έφημερίς της έλλάς), άπ' άφτό κανόνας δεν μπορεί να βγει, παρά πώς η καθαρέβουσα πάει να χαλάσει τό λαού τη γλώσσα.

Ο γλωσσολόγος ότι άκούσει η βρει γραμμένο πρέπει να τό περάσει άπ' της κριτικής τό δοκίμι πρώτα κΐστερα να τό μεταχειριστεί.

Μ. ΦΙΛΗΝΤΑΣ

THOMSON

Μέτωπο θείο, κ' ως πίσω άρροχημένα
Τάσπρα μαλλιά, τών γερατειών τα χιόνια
Κι' από τό φώς που τάστεψεν αιώνια,
Και μέσ' στο φώς, μαλλιά και μέτωπο ένε!

Μελισσολοί μαντεύονται τα φρένα,
Μά την καρδιά δε γήρασαν τα χρόνια,
Κι' ώ, στη σιωπήν άνάστησαν άηθόνια
Τα δάχτυλα θεικά δασκαλεμένα!

Τάτρεμητον ως άρροσε, δοξάρι,
Τών τέσσερων χορδών σμηχτή τη χάρη,
Τόν Παρθενώνα ως νάστηνε στί μάτια!

Και στών ψυχών, που ήμέρονε, τα πλάτια,
Σα σε λιμνών άκύμαντων την πίστρα,
Τόν ούρανό καθρέφτιζε με τάστρα...

Γ. Σ. ΔΟΥΡΑΣ

Η ΑΓΑΠΗ ΜΟΥ

Η άγάπη μου δε μοιάζει σάν και πρώτα,
του πόθου που την έσπρωχνε η όρμή,
ώραίας γυναίκας να ρουφήξει χνότα,
που σαρταράει στα χέρια τό κορμί.
Κ' είταν βασιλισσά της: μιá Σαρλόττα,
μιá Καίτη και μιá Ρόζα γελαστή,
τα μάτια τους, ψυχή μου! ούράνια φώτα,
τό χείλια τους η άθάνατη ζωή.
Τώρ' άγαπώ κιάτι ποΐχει περάσει,
και κιάτι που δεν ξέρω αν θάν τό βρω
στην άνοιξη, στην άνθισμένη Πλάση,
που πάντα τόνειρό μου ζωντανεύει
— τόνειρο τό χαμένο από καιρό. —
Τώρα άλλο δρόμο η άγάπη μου γυρεύει.

ΣΤΕΦ. ΜΟΡΦΗΣ

ΑΠΟ ΒΔΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΔΟΜΑΔΑ

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Υποψηφιότητα για την έδρα του Ροσταν. — Το ζήτημα του Βάγγερ. — Ένα χαριτωμένο Παρισινό περιοδικό. Δύο ερωμοί στην Πλατεία της Γρέβης.

Ο ποιητής **Μανουίλιος Ντυπλεσόν**, διάδοχος του Μωρεάς στην άρχηγία τῆς Γαλλικῆς ρομαντικῆς σχολῆς, ἔβαλε πάλι ἐπισημικότητα ἐπὶ τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας, τῆ φορὰ τούτῃ γιὰ τὴν ἔδρα τοῦ Ἐδμόντου Ροσταν. Κανένας ἄλλος δὲ δὴ μπορούσε ν' ἀντικαταστήσει καλλίτερα τὸν πεθαμὲνο ποιητὴ τοῦ «*Ιεροῦ Λάσου*», παρὰ ὁ ποιητὴς τῶν «*Αὐρικῶν Μελετῶν*». Θυμούμαστε πὼς στὰ 1918 ὁ Μανουίλιος Ντυπλεσόν ὅταν εἶχε ζητήσει μὲ θέσμη, χωρὶς ὅμως ἐπιτυχία, τὴν ἔδρα τοῦ Ἰουλίου Λεμαίτῆ, ὁ ἔξακουσμένος κριτικὸς Παῦλος Σουτάν ἔγραψε στὸ γαλλικὸ «*Χρόνον*» τὰς ἀκόλουθα: Ἡ ἀποτυχία του δὲ μικραίνει διόλου τὴν ἀξίαν τοῦ ποιητῆ τῆς «*Αὐτικῆς Παλλάδας*», μὴ καὶ δὲ μεγαλύνει τὴν Ἀκαδημία.

— Ὁ **Γιάννης Μαργόλ**, ὁ γνωστὸς πολύμαθος καὶ δυνατὸς μοσικὸς κριτικὸς τοῦ «*Γαλλικοῦ Ἑρμοῦ*» (*Mercur de France*), δημοσίευσε τελευταίαν ἕνα τόμο, ἔπον μίξεψε διὰ τὰς ἰδέαι του τὰ τεταγμένα ἀπὸ τὸ Μάη τοῦ 1915 στὸ περιοδικὸ τοῦτο, πὸν πραγματεύονται τὰ μουσικὰ ζητήματα στὸν καιρὸ τοῦ πολέμου. Τὸ βιβλίον του τιλοφόρησε «*Τὸ ζήτημα τοῦ Βάγγερ*». Ἀντίθετα ὅμως πρὸς τὸ Νίτσι, πὸν μὲ μιὰ μολέτῃ του μὲ τὸν ἴδιον τίτλον, φάνηκε σκληρὸς γιὰ τὸ Βάγγερ, ὁ κ. Μαργόλ διαφερτεῖ τὸν τίτλον τοῦ Μπαρδότ μὲ πάθος καὶ ὁμηρικότητα. «*Τὸ ζήτημα τοῦ Βάγγερ*» τοῦ κ. Μαργόλ εἶναι βιβλίον ἐνχάριστο, ὠφέλιμον καὶ διασκεδαστικὸν στὸ διάβασμα.

— Ἰσοσερὸ καὶ ἀνακουφιστικὸν ἀνάγνωσμα μᾶς δίνει μιὰ φορὰ τὸ μῆνα τὸ νέο παρισινὸν περιοδικὸν «*La Place de Grève*», πὸν γράφεται ἀπὸ μιὰ ομάδα ἀπὸ φίλους καὶ πνευματικὸν συγγραφεῖς, τοὺς ἴδιους, θαρροῦμι, πὸν ἴσαμε πρὶν ἀπὸ λίγον ἔγραφαν μὲ τὸ ἴδιον θανμαστὸν χωρὶς οὐκ ἐπὶ τελευταῖαις σελίδες τῆς «*Revue Critique*». Εἶναι ἡ πλατεία τῆς Γρέβης, τόπος τῶν θανατικῶν ἐκτελέσεων, πὸν δάνεισε τὸνομά της στὸ χαριτωμένον περιοδικόν, πὸν εἶναι ὁ τόπος τῶν πρὸ ἀθῶων καὶ πρὸ πολιτισμένων θανατικῶν ἐκτελέσεων τοῦ κόσμου, καὶ ὅπου δῆμος εἶναι τὸ πνεῦμα, καὶ γυλιστὶν τὸ χωρατὸν καὶ τὸ ἀκακὸν γέλιον.

Σὲ μιὰ ἐποχὴ πὸν ὁ κόσμος δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ ἀηδία καὶ στενοχωρία, καὶ ἡ τέχνη τίς πρὸ πολλῆς φορῆς στενοχωρία καὶ ἀπιστοκράτεια, ὅταν δὲν εἶναι ἀντιπαθητικὴ πολιτικοκοινωνιολογικὴ ἐπιχειρηματολογία, — μιὰ ἐποχὴ πὸν ὅποιος ἐξακολουθεῖ νὰ παίρνει τὸν κόσμον στὰ σοβαρά, ἂν δὲ μαζεύει λεπτά, μαζεύει ἐνδὶ καὶ χολή, — μόνον τὸ γέλιον ἀπομένει γιὰ τὸν αἰσθητικὸν ἄνθρωπον πὸν μπορεῖ καὶ βλέπει τὴν ζωὴν λίγον παρὰ πίσω ἀπὸ τὴν μύτην του.

Γιὰ τὸν τέτοιον ἄνθρωπον, πὸν τὸ σοβαρισμένον του γούστο δὲν μπορεῖ γὰ ἰκανοποιηθεῖ μίτε στὰ συνηθισμένα χαυτροκομμένα χωρατὰ τῶν συνηθισμένων σατυρικῶν φύλλων, ἢ «*Πλατεία τῆς Γρέβης*»

εἶναι μιὰ δασὴ ἰσημοσίας καὶ παρηγορίας ἀπὸ τίς λίγες.

— Εἰδοποιούμε τοὺς ἀπανταχοῦ συμπατριῶτες μας πὼς ἡ «*Πλατεία τῆς Γρέβης*» ἔχει καὶ τὸ σχετικὸν ἀστυνομικὸν τῆς τμήμα γιὰ τὴν Ἑλλάδα, καὶ καλὸ νὰ φυλαγώμαστε ἀπὸ μερικῆς κακοτοπιῆς, σὰν καὶ αὐτὸς ὅπου ἔλεσα ὁ κύριος ἐφοπλιστὴς, πὸν τὴ δόξα του πρωτοκηρύξαμε ἐμεῖς στὸ «*Νουμᾶ*» ἐδῶ καὶ καμπίσους μῆνες, καὶ ὁ ἄλλος κύριος πὸν δὴ θέλαμε πολὺ νὰ πιστεύαμε πὼς εἶναι πρόσωπον μόνον φανταστικὸν καὶ bon trovato.

Μεταφράζουμε δὴ τίς δύο θανατικῆς ἐκτελέσεις πὸν γίνηκαν, τὸν περασμένον Φλεβάρη, σὲ δύο συμπατριῶτες μας, μὸς στὰ μάτια γυλιᾶδων κόσμων. Ὁ *Εἰσαγγελέας* ὑπογράφεται Turlypin.

Νο 1. — Εἶναι τώρα κάπου εἴκοσι μῆνες πὸν μιὰ σοβαρὴ ἑλληνικὴ ἐφημερίδα γνωστοποιούσε τοὺς ἀναγνώστες της πὼς ἐκείνες τίς μέρες εἶτανε νὰ φτάσει ἐπὶ τὴν Ἀθήναν ὁ ποιητὴς Μπωντελαίρ, ὁ γάλλος Τυρταίος. Μ' αὐτὴν τὴν ἐνκαιρία, ἡ ἐφημερίδα ἔλεγε μερικὰ καλὰ λόγια γιὰ «*τοὺς ἀπλοῦς καὶ ἐθκολοῦς, στίχους του, καμωμένους γιὰ τοὺς ἀπλοῦς καὶ ἠρωϊκοῦς πολεμιστὰδες...*»

«*Καθὼς μάθαμε, ὁ λόγος εἶτανε γιὰ τὸν Μποτρέλ. Μποτρέλ — Μπωντελαίρ: Εἶτανε μιὰ μικρὴ φωνητικὴ σύγχυσις.*»

Νο 2. — Τὸ βιβλίον εἶναι ἕνα ἔπιπλον τῆς μόδας. Στὴν ἐκθεση ἐπιπλώσεων τοῦ τελευταίου φθινοπωρικοῦ Salon, δὲν ἔπαρχε δωμάτιον πὸν νὰ μὴν εἶχε καὶ μιὰ βιβλιοθήκη, ὅπου τὰ πέντεται δεσμίματα τοῦ 18ου αἰῶνα ἢ τῆς ἀρχῆς τοῦ 19ου ἀποτελοῦσαν ἕνα διακοσμικὸν στοιχεῖον τοῦ συνόλου.

«*Εἶναι συνήθειον στὸν καλὸν κόσμον τὸ νὰ διαβάσει κανεὶς ἢ νὰ φέριε κανεὶ νὰ νομίζον ὅτι διαβάσει βιβλία — νὰ παρουσιάζει τίποτα «περιορισμένους ἐκδόσεις» μὲ περισσότερον ἢ λιγότερον παράδοξον ἐπιλογαφίαι. Καὶ αὐτὴ ἡ μόδα τῶν βιβλίων δὲν εἶναι μονάχα ἐπὶ τῆς Γαλλίας. Τελευταίαν ἕνας ἑλληνας ἐφοπλιστὴς (μεταφράζετε: νεόπλουτος) ἔγραψε ὅτι ἕνα μεγάλον βιβλιοπωλεῖον τῆς Ἀθήνας — ἔξερετε: ἐκεῖνον ποῦναι ἐπὶ τῆς πλατείας τοῦ συντάγματος — νὰ τοῦ στείλει 18 μέτρα βιβλία. Τί βιβλία, ποιοῦς συγγραφεῖς, λίγον τὸν ἔμελε. Τοῦ χρειάζοντοσαν δεκαοχτὼ μέτρα γιὰ νὰ γιομίσει τὴ βιβλιοθήκη του, καὶ εἶχε ἀνάγκη νὰ εἶχε μιὰ βιβλιοθήκη γιὰ σημάδι τοῦ πλοῦτου του, ὅπως εἶχε καὶ δὴν αὐτοκίνητον (ἕνα δὲν εἶναι ἀρκετὴ πολυτέλεια), μιὰ βίλλα ἐπὶ τῆς Κηφισιάς, καὶ μιὰ ἡθοποῖον ἐρωμένην, πὸν τὸν ἀπατοῦσε μὲ τὸ σωφρον τοῦ.»*

Ἡ τελευταία λεπτομέρεια μᾶς φαίνεται τόσο φησικὴ, ὅστε λέμε πὼς θάναυ παρμένη ἀπὸ τὴ φαντασία τοῦ κυρίου Τουρλουπίου.

Εἶναι κατὰ ὑστέρια στὸν οὐρανὸν πὸν τὸ φῶς τους, λέν οἱ ἀστρονόμοι, ἀκόμη δὲν ἔφτασε ἴσια μὲ τὴ γῆ. Τί ἔχει νὰ κάμῃ, ἀρὸν τὸ φῶς ἔπαρχει; Ἔτσι καὶ σὰ δὲν τὴ βλέπουμε, στὰ πόμακρα τούρανον, φεγγυβολὰ ἢ ἀλήθεια. Θὰ φαίσι καὶ ἀφτὴ μιὰ μέρα τὴν Ἑλλάδα.

ΜΙΑ ΠΡΟΦΗΤΕΙΑ

Ὁ Ψυχάρης προφήτεψε κάποτε πὸς γλήγορα, πολὺ γλήγορα, ἴσως καὶ στὶς μέρες μας, τὸ Ζήτημα θὰ τραβήξει τόσο μπροστὶ, οἱ κατοπινοὶ μας θὰ ζητήσουν τέτιο ἀπλούστερα στὴ γλώσσα, ὥστε ἑμᾶς τοὺς παλιούς θὰ μᾶς βρῖσκοννε συντηρητικούς, ἀτολμούς, πισσοδρομικούς.

Φυσικά, ὅπως ὅλα ὅσα εἶπε ὁ Ψυχάρης, ἔτσι καὶ ἡ προφητεία αὐτὴ ἀλήθευε — καὶ μάλιστα στὶς μέρες μας.

Ἔχουμε μπροστὶ μας τὸ Δελτίο τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως (Τεύχος 14, Φεβρουάριος 1920). Στὴ σελίδα 31 δημοσιεύεται ἕνα βαρυσήμαντο ἔγγραφο πὸν ἀξίζει νὰ ξαναδημοσιεύουμε τὴν ἀρχὴ του ἔδω:

Τὸ συνέδριον τῶν δημοδιδασκάλων Ἀργολίδος μετὰ βαθεῖαν, ἐμπεριστατωμένην καὶ ἐνδελεχῆ μελέτην τῶν παρ' ἡμῖν ἐκπαιδευτικῶν πραγμάτων

Ψηφίζει

1) Ἐκφράζει ἀπόλυτον καὶ ἀλόθερον τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτοῦ πρὸς τὴν Σὴν Κυβέρνησιν διὰ τὴν ὑπὲρ τῆς λαϊκῆς ἐκπαιδεύσεως πατρικὴν μερίμναν αὐτῆς, ἐκδηλουμένην διὰ τῆς ἐκπαιδευτικῆς μεταρρυθμίσεως, σκοπὸς τῆς ὁποίας εἶναι ἡ ἀπολύτρωσις τοῦ δημοτικοῦ σχολείου ἀπὸ τοῦ μεσαιωνισμοῦ εἰς τὸν ὅποιον ἦτο ἵποχρωμένον μέχρι σήμερον νὰ δουλεύῃ κατὰ τὸν μᾶλλον δουλικῶν τρόπον.

2) Καθικετεύει Αὐτήν, ὅπως εὐαρεστηθῇ καὶ μεριμνήσῃ περὶ τῆς ταχύτερας ἐπεκτάσεως τῆς ἐκπαιδευτικῆς μεταρρυθμίσεως εἰς τε τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα καὶ γυμνάσια ἐπ' ἀγαθῶ τοῦ τε ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων. Κατὰ τὴν ἐν λόγῳ μεταρρυθμίσειν ἀνάγκη νὰ καθορισθῇ σαφῶς ὁ σκοπὸς, ὃν ὀφείλει νὰ ἐπιδιώξῃ ἕκαστον σχολεῖον, παύσῃ δὲ τὸ κατώτερον νὰ εἶναι ἐξυπηρετικὸν τοῦ ἀμέσως ἀνωτέρου, τῆς ἐν τῷ δημοτικῷ σχολεῖῳ φοιτήσεως καθοριζομένης γενικῶς ἕξαετοῦς τοῦλάχιστον.

3) Τὸ συνέδριον ὄχι εὐχαρίστως παρετήρησε μίαν ἄκραν συντηρητικότητα, ἀφορώσαν εἰς τὴν ἔκτασιν τῆς ἐκπαιδευτικῆς μεταρρυθμίσεως, ἴδια δὲ τῆς γλωσσικῆς, αἰσθάνεται δὲ ὑποχρεώσιν του νὰ γνωρίσῃ τῇ Σὴ Κυβερνήσει ὅτι εὐχαρίστως θὰ ἔβλεπε τὴν μεταρρυθμίσειν ριζοσπαστικωτέραν, εἰδικώτερον δὲ θεωρεῖ ἀπαραίτητον τὴν κατάργησιν τῶν ανευμάτων καὶ τόνων, ἀντικαθισταμένων τῶν τελευταίων δι' ἐνὸς σημείου, ἀφ' οὗ οὐδεὶς λόγος οὔτε σκοπιμότητος, οὔτε ἐκπαιδευτικῆς ἐπιβάλλει τὴν ἐξ αἰτίας τούτων τυραννίαν μαθητῶν καὶ διδασκάλων.

Τέτια ψηφίσματα, καὶ ἀκόμα ριζοσπαστικώτερα, ἀπὸ συνέδρια δημοδιδασκάλων ἄλλων Νομῶν, μᾶς βεβαίωσε ὁ κ. Ἀλ. Δελμούζος πὸς ὑπάρχον ἀρκετὰ στὸ γραφεῖο του. Οἱ ἀρμόδιοι τοῦ Ὑπουργείου τὰ μελετοῦν τώρα καὶ ἐλπίζουμε πὸς γλήγορα θὰ δοῦμε κανένα θαῦμα πὸν θὰ τρέβουμε τὰ μάτια μας.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. **Ἡσυχία**. Βρίσκεται γράμμα μας, μετ' ἀληθινῶ σου τόνου, ἀπὸ δεκαπέντε μέρες στὸ Poste Restante. Ζήτησέ το. — κ. **Γιῶργο Ἐλάτη**. Λευκάδα. Σοὺ στέλλω γράμμα πάνω σ' αὐτὰ πὸν μᾶς γράφεις. Ζήτησέ το στὸ P. R. — κ. **Ἀγγ. Χρυσ.** Τὰ δημοσιεύουμε καὶ τὰ δυό. Ὅσο γιὰ τὴν ἐπιμονὴ σου νὰ μᾶς συμπαθῆς, μὰ τὴ βρῖσκουμε ἀδικολόγητη πέρα πέρα. — κ. **Δ. Αχ.** Τὸ δώσαμε στὴν κ. Μυρτ. — κ. **Ἡρ. Μαρ.** Τὸ δώσαμε στὸν κ. Φιλ. — κ. **Π. Σμ.** Ἔτσι ἔτσι. Μὲ περισσότερο συμμάζεμα καὶ δουλέμα θὰ γινόντανε καλὸ. — κ. **Δημ. Δαν.** Ἡ ἰδέα μας εἶναι πὸς χρειάζεται ἀκόμα νὰ δουλέψῃς πρὶν νὰ δημοσιεύῃς. — κ. **Ἀποστ. Ἐρωδ.** Αὐτὲς οἱ σύνταξες δὲν ἀρνοῦμαστε πὸς τίς συνηθόνε τώρα μερικοὶ ποιητῆς ὅμως ἐμεῖς προτιμοῦμε τὰ καθαρά λόγια. Ἡ σκοτεινιά καὶ ἡ σκοτεινιάδρα στὴν ποίησιν βρῖσκεται στὸ βάθος τῆς οὐσίας τῆς, ὅπως βρῖσκεται στὸ βάθος κάθε ἐμφάνισις τῆς ζωῆς. Ἄλλαστε οἱ δικές σου, οἱ συνταχτικῆς... ἀνταρσίες δὲ σκοτεινιάζον τὸσο τὸσο τὸ νόημα, ὅσο δίνουν κάποιο διασάρετο συναίσθημα. Ἀπόφυγε καὶ τίς χαρμωδιές. — κ. **Μ. Μ. Ζωτ.** Ὅχι καὶ πολὺ καλὴ ἡ ἐκτέλεση, ἀν καὶ ἀκετὸ βάθος στὴν ἰδέα. Ἀνάγκη νὰ δουλέψῃς ἀκόμα στίχο καὶ γλώσσα. Ἐκείνο πάλι τὸ εἰς τίς ἀνάγκες προῆθη γιὰ χάδια — καὶ στ' ἄλλα περὶ φωνῆς κτλ. τί πᾶ νὰ πεῖ; — κ. **Πέτρ. Σμαρ.** Θὰ δημοσιευτεῖ. — κ. **Δ. Αχατ.** Ἀδύνατο νὰ προφτάνομε νὰ δημοσιεύουμε ὅλα. Ὁ «Χωρισμός» δὲν εἶναι καὶ ἄσκημος, ὅμως δὲν μπορούμε νὰ νιώσουμε τὸ μέτρο του. — κ. **Φάνο.** Πολιτικῶς στίχους δὲ δημοσιεύομε.

ΔΗΜ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ

“ΠΛΑΪ” ΣΤΗΝ ΑΓΑΠΗ,,

Βγῆκε στὴ σειρά τῶν “Λογοτεχνικῶν ἐκδόσεων Ζηράκη,, τὸ ρομάντζο τοῦ Διευθυντῆ τοῦ „Νουμᾶ“ κ. Δ. Π. Ταγκόπουλου (μετ' ἐπὶ τὴν εἰκόνα τοῦ συγγραφέα) καὶ πωλιέται στὰ Γραφεῖα τῆς Ἐταιρείας „ΤΥΠΟΣ“ (ὁδὸς Σοφοκλέους 3) καὶ στὶς ἐπαρχίες στοὺς ἀνταρκαρτικῆς τῆς ἴδιας Ἐταιρείας, Δραχ. 3.

ΠΡΩΤΗ ΑΓΑΠΗ

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ ἸΩ. ΚΟΝΔΥΛΗ ΚΗ (ΔΙΑΒΑΤΗ

- • • • ΤΟΜΟΣ ΒΠΟ 112 ΣΒΛΙΑΣ • • • • •
- • • • ΠΩΛΕΙΤΑΙ ΔΡΑΧ. 3.50 • • • • •
- • • • ΒΠΟ ΤΟΥΣ ΑΝΤΙΠΟΚΡΙΤΑΞ • • • • •
- • • • ΤΗΣ ΒΤΑΙΡΕΙΑΣ «ΤΥΠΟΣ» • • • • •

✱ ✱ “ΤΥΠΟΣ,, ✱ ✱
 ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ
 ✱ ✱ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ✱ ✱
 ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 3 — ΑΘΗΝΑΙ

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΑΝ ΤΑ.

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΜΥΡΤΙΩΤΙΣΣΑΣ

ΔΡΑΧ. 4

ΕΤΑΙΡΙΑ “ΤΥΠΟΣ,, ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 3

